

ANALIZA ANKET GOSPODARSTVO (SISTEM 1-KA) ZA LETO 2024

Analiza temelji na odgovorih šestih turističnih ponudnikov iz različnih področij (rekreacija na prostem, kulturna dediščina, dve nastanitvi, turistična kmetija, gostinstvo), ki so ocenjevali 24 trditev o izvajanju trajnostnih ukrepov.

Za vsako trditev je bila uporabljena ocenjevalna lestvica, pri čemer možnosti pomenijo: 4=da, v polni meri, 3=da, a lahko še napredujemo, 2=ne, vendar razmišljamo o tem, 1=ne, o tem ne razmišljamo, 0=ni relevantno

Analizirali smo:

- Povprečne ocene pri posameznih trditvah (upoštevane vrednosti 1–4),
- Delež najvišjih ocen (3 ali 4) v odstotkih.

Analiza prvega dela vprašalnika je strukturirana v šest tematskih sklopov, ki omogočajo boljši pregled ključnih področij trajnostnega razvoja.

1. DELOVANJE NA PODROČJU TRAJNOSTI

Energetska učinkovitost in raba obnovljivih virov

Ta sklop zajema vključene trditve:

2.1 Redno spremljamo porabo energije iz različnih virov:

Povprečna ocena: 3,4, delež ocen 3 ali 4: 66,7%

2.2 Izvajamo ukrepe za zmanjšanje porabe energije:

Povprečna ocena: 3,4, delež ocen 3 ali 4: 66,7 %

2.3 Uporabljamo obnovljive vire energije:

Povprečna ocena: 2,6, delež ocen 3 ali 4: 50 %

Področje energetske učinkovitosti je med ponudniki dobro razvito. Rezultati kažejo, da 66,7% podjetij redno spremlja porabo energije in aktivno izvaja ukrepe za njeno zmanjšanje. Povprečne ocene za ti dve področji so visoke ($\bar{x} = 3,4$), kar nakazuje sistematičen pristop k zmanjševanju vplivov na okolje (ponudnik rekreacije na prostem, kmetija, gostinstvo). Pri uporabi obnovljivih virov energije ima ta trditev nekoliko nižjo povprečno oceno ($\bar{x} = 2,6$) in samo 50% anketiranih je trditev ocenilo z oceno 3 in 4. Med anketirani samo ponudnik kulturnih namestitev trenutno še ne spremlja in izvaja ukrepe s področja energetske učinkovitosti.

Največ možnosti za izboljšavo je pri uporabi obnovljivih virov energije. Za doseg višje trajnostne učinkovitosti bo potrebno bolj spodbujati investicije v obnovljive vire, kot so sončne elektrarne in biomasa.

Učinkovita raba vode

Ta sklop zajema vključene trditve:

2.4 Redno spremljamo porabo vode:

Povprečna ocena: **3,2**, delež ocen 3 ali 4: **50 %**

2.5 Izvajamo ukrepe za zmanjšanje porabe vode:

Povprečna ocena: **1,8**, delež ocen 3 ali 4: **16,7 %**

2.6 Recikliramo odpadno vodo ali uporabljamo deževnico:

Povprečna ocena: **1,8**, delež ocen 3 ali 4: **16,7 %**

2.18 Goste spodbujamo k pitju vode iz pipe:

Povprečna ocena: **3,2**, delež ocen 3 ali 4: **66,7 %**

Področje upravljanja z vodo kaže pozitivne trende, zlasti na področju spremljanja porabe, kjer 66,7% anketiranih skrbi za reden monitoring ($\bar{x} = 3,2$). 5 od 6 anketiranih goste spodbuja in ozavešča o pitju vode iz pipe. Trditev je najvišje ocenjena s strani ponudnika gostinstva in turistične kmetije. Povprečna ocena ($\bar{x} = 1,8$) kaže, da večina ponudnikov še ne izvaja ukrepe za zmanjšanje porabe vode. Izstopa samo ponudnik gostinskih storitev, ki področje ocenjuje visoko (z oceno 4, 16,7%). Prav tako je reciklaža vode večinoma še neizkoriščena priložnost. 5 ponudnikov (83,4%) je trditev o recikliranju recikliranje in ponovno uporabo vode ocenilo z oceno 1 in 2, kar nakazuje na to, da ukrep o recikliranju vode še pod povprečjem. Samo en ponudnik reciklira odpadno vodo in uporablja deževnico.

Možnosti za nadaljnji razvoj so predvsem na področjih recikliranja odpadne vode in na področju uvajanja in izvajanja ukrepov za zmanjšanje porabe vode.

Ravnanje z odpadki

Ta sklop zajema vključene trditve:

2.7 Redno spremljamo količino proizvedenih odpadkov:

Povprečna ocena: 3,4, delež ocen 3 ali 4: 83,3 %

2.8 Ločujemo odpadke v skladu z navodili:

Povprečna ocena: 4,0, delež ocen 3 ali 4: 100 %

2.9 Izvajamo ukrepe za zmanjšanje plastičnih odpadkov:

Povprečna ocena: 2,8, delež ocen 3 ali 4: 66,7 %

2.10 Izvajamo ukrepe za zmanjšanje količine odpadne hrane:

Povprečna ocena: 2, delež ocen 3 ali 4: 16,7 %

2.11 Uporabljamo okolju prijazne izdelke:

Povprečna ocena: 2,7, delež ocen 3 ali 4: 66,7 %

Področje ravnanja z odpadki je v določenih segmentih dobro razvito. Rezultati kažejo, da je praksa ločevanja odpadkov uveljavljena pri vseh ponudnikih (100%), kar dokazuje najvišjo možno oceno pri tej trditvi ($\bar{x} = 4$). Spremljanje količine odpadkov prav tako dosega visoko raven 83,3% ($\bar{x} = 3,4$). 66,7% anketiranih uporablja okolju prijazne izdelke, vendar je povprečje ($\bar{x} = 2,7$) še dokaj nizko in ima še velik potencial pri večini ponudnikov. Izvajanje ukrepov za zmanjšanje plastičnih odpadkov je nekoliko šibkejše ($\bar{x} = 2,8$, delež 66,7 %), posebej pa izstopa področje zmanjšanja odpadne hrane kot največji izziv (povprečna ocena samo 2,0 in delež ocen 3 ali 4 le 16,7 %) in nakazuje potrebo po dodatnih ukrepih, izobraževanju in izboljšanju internih procesov. Učinkovito zmanjšanje plastičnih izdelkov za enkratno uporabo in načrtno zmanjšanje količine odpadne hrane bi bistveno prispevala k še večji trajnostni učinkovitosti.

Narava in lokalno okolje

Ta sklop zajema vključene trditve:

2.21 Izvajamo ukrepe za biotsko raznovrstnost ter varovanje krajine:

Povprečna ocena: 3,2, delež ocen 3 ali 4: 66,7 %

2.22 Podpiramo lokalno skupnost oziroma znamenitosti:

Povprečna ocena: 3 delež ocen 3 ali 4: 66,7 %

2.23 Dajemo prednost lokalnim pridelovalcem in proizvajalcem:

Povprečna ocena: 3,4, delež ocen 3 ali 4: 66,7 %

2.24 Se zavedamo posledic podnebnih sprememb za turizem:

Povprečna ocena: 3,5, delež ocen 3 ali 4: 100 %

Sklop narava in lokalnost predstavljata najboljše razvito področje trajnostnega delovanja. 66,7% vseh anketiranih izvaja ukrepe za biotsko raznovrstnost ter varovanje krajine (visoka $\bar{x}$ = 3,2). Podpora lokalnim skupnostim (sodelovanje na dogodkih, donacije, ozaveščanje) je prisotna pri 4 od 6 anketiranih (66,7%, $\bar{x}$ = 3). Prednost lokalnim proizvajalcem dajejo skoraj vsi (66,7%, $\bar{x}$ = 3,4), razen enega ponudnika, ki tega še ni opredelil pri svojem poslovanju. Spodbuden je rezultat ozaveščenosti o podnebnih spremembah, kjer je bila dosežena najvišja povprečna ocena 3,5 in kar 100 % delež najvišjih ocen, kar potrjuje visoko stopnjo trajnostnega razmišljanja.

Visoke povprečne ocene in deleži najvišjih ocen kažejo, da turistični ponudniki močno podpirajo lokalno skupnost in sodelujejo z lokalnimi pridelovalci. Ta sklop potrjuje, da je narava in lokalnost med najboljše razvijajočimi se vidiki trajnostnega razvoja v analizirani skupini ponudnikov.

Trajnostno upravljanje

Ta sklop zajema vključene trditve:

2.14 Imamo oblikovano strategijo ali akcijski načrt za trajnostne prakse:

Povprečna ocena: 2,8, delež ocen 3 ali 4: 50 %

2.15 Redno spremljamo, objavljamo in komuniciramo dosežke na področju trajnosti:

Povprečna ocena: 2,2, delež ocen 3 ali 4: 33,4 %

2.19 Seznanjeni smo z možnostmi prejemanja spodbud za trajnostne certifikate:

Povprečna ocena: 2,2, delež ocen 3 ali 4: 33,4 %

2.20 Aktivno sodelujemo z lokalno turistično organizacijo:

Povprečna ocena: 3,2, delež ocen 3 ali 4: 83 %

Trajnostno upravljanje je področje, ki še nudi možnosti za nadaljnji razvoj. Samo 50% anketiranih ima oblikovane strategije trajnostnega razvoja ali akcijski načrt za trajnostne prakse, 50% pa je trditev označilo za oceno 1 in 2 ($\bar{x}$ = 2,8). Samo 3 od 6 ponudnikov spremlja, objavlja in komunicira trajnostne dosežke na področju turizma, kar kaže tudi nizka povprečna ocena pri trditvi ($\bar{x}$ = 2,2). Kljub rednemu obveščanju preko socialnih medijev, v direktni komunikaciji in preko lokalnega časopisa, je odstotek anketiranih, ki so seznanjeni z zmožnostjo prejemanja spodbud za pridobljen ekološki oz. trajnostni certifikat (povračilo stroškov s strani MGRT ter vstopom v Zeleno shemo slovenskega turizma) prenizek ($\bar{x}$ = 2,2). Iz anket pa je razvidno, da 83% ponudnikov aktivno sodelujejo z lokalno turistično organizacijo ($\bar{x}$ = 3,2). Največ izzivov je na področju rednega spremljanja in objavljanja trajnostnih dosežkov ter pri pridobivanju trajnostnih certifikatov.

Spodbujanje trajnostnih praks pri ponudnikih

Ta sklop zajema vključene trditve:

2.12 Goste spodbujamo k varčevanju z energijo, vodo in ločevanju odpadkov:

Povprečna ocena: 3,3, delež ocen 3 ali 4: 83,3 %

2.13 Goste spodbujamo k uporabi trajnostnih oblik transporta za prihod v destinacijo in gibanje po njej (prihod z vlakom, avtobusom, kolesarjenje, pešačenje)

Povprečna ocena: 2,5, delež ocen 3 ali 4: 66,7

Spodbujanje gostov k trajnostnemu ravnanju (varčevanje z energijo, vodo in ločevanje odpadkov) je med ponudniki zelo dobro sprejeto, saj dosega visoko povprečno oceno 3,3 in 83,3 % je delež najvišjih ocen. Na področju spodbujanja uporabe trajnostnih oblik transporta rezultati kažejo nekoliko manjšo zavzetost, saj je povprečna ocena 2,5, delež najvišjih ocen pa 66,7 %. To kaže na potrebo po dodatnih ukrepih za motiviranje gostov k uporabi okolju prijaznejših načinov prevoza.

Zaposleni in kadrovska politika

Ta sklop zajema vključene trditve:

2.16 Imamo jasno oblikovan pravilnik napredovanja, plačne politike in disciplinskih postopkov za zaposlene

Povprečna ocena: 3,2, delež ocen 3 ali 4: 50 %

2.17 Zaposlene redno izobražujemo

Povprečna ocena: 2,8, delež ocen 3 ali 4: 50 %

Področje urejanja kadrovske politike in rednega izobraževanja za zaposlene kaže na to, da 50% sistematično ureja kadrovske postopke in redno izobražuje zaposlene, druga polovica pa na teh področjih še nima vzpostavljenih celovitih praks. Izobraževanja so bolj pogosta pri ponudnikih gostinskih storitev, ponudniku rekreacije na proste in ponudniku kulturne dediščine. Za nadaljnjo krepitev trajnostnega razvoja in organizacijske odpornosti bo ključno povečati vlaganja v kadrovske politike in redno usposabljanje.

Tabela: Povprečne vrednosti pri odgovorih

Trditev	Povprečna ocena	0 (%)	1 (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)
2.1	3,4	16,7	0	16,7	16,7	50
2.2	3,4	16,7	0	16,7	16,7	50
2.3	2,6	16,7	33,3	0	16,7	33,3
2.4	3,2	16,7	0	33,3	0	50
2.5	1,8	16,7	50	16,7	0	16,7
2.6	1,8	16,7	50	16,7	0	16,7
2.7	3,4	16,7	0	0	50	33,3
2.8	4	0	0	0	0	100
2.9	2,8	0	16,7	16,7	33,3	33,3
2.10	2	33,3	33,3	16,7	0	16,7
2.11	2,7	0	16,7	16,7	50	16,7
2.12	3,3	0	0	16,7	33,3	50
2.13	2,5	0	33,3	0	50	16,7
2.14	2,8	16,7	0	33,3	33,3	16,7
2.15	2,2	16,7	33,3	16,7	16,7	16,7
2.16	3,2	16,7	0	33,3	0	50
2.17	2,8	16,7	16,7	16,7	16,7	33,3
2.18	3,2	16,7	0	16,7	33,3	33,3
2.19	2,2	16,7	33,3	16,7	16,7	16,7
2.20	3,2	0	0	16,7	50	33,3
2.21	3,2	16,7	0	16,7	33,3	33,3
2.22	3	0	0	33,3	33,3	33,3
2.23	3,4	16,7	0	16,7	16,7	50
2.24	3,5	0	0	0	50	50

2. DODATNE INFORMACIJE O TRAJNOSTNIH PRAKSAH

Analiza drugega dela vprašalnika je narejena na odgovorih 5 podjetij, 1 podjetje tega sklopa ni izpolnilo.

3.1 Naštejte ukrepe, ki ste jih uvedli za zmanjšanje rabe energije:

- termoizolacija objekta, tesnjenje oken in vrat, klimatske naprave niso na voljo, uporaba nizkotemperaturnih električnih grelnikov v sobah, luči na senzor
- namestitvev fotovoltaičnih panelov za pridobivanje elektrike, rekuperatorji, izboljšanje izolacije
- senzorji

3.2 Naštejte ukrepe, ki ste jih uvedli za zmanjšanje rabe vode:

- avtomatske pipe

3.3 Naštejte ukrepe, ki ste jih uvedli za zmanjšanje količine plastičnih odpadkov:

- na dogodkih ne uporabljamo plastičnih kozarcev in plastičnega pribora, e uporabljamo plastičnih vrčkov za smeti
- priporočamo lokalne ponudnike hrane

3.4 Naštejte ukrepe, ki ste jih uvedli za zmanjšanje količine odpadne hrane:

- optimizacija

3.5 Pojasnite, kje objavljate dosežke na področju uvajanja trajnostnih praks:

- socialna omrežja

3.6 V katere izobraževalne programe najpogosteje vključujete zaposlene?

- izobraževanja o kulturni dediščini

3.7 Pri katerih aktivnostih lokalne turistične organizacije najpogosteje sodelujete?

- pri organizaciji dogodkov
- ogledi

3.8 Naštejte ukrepe za spodbujanje lokalne biotske raznovrstnosti ter varstvo in ohranjanje krajine, pri katerih sodelujete:

- pozna košnja travnikov, nepokošeni pas travinja, urejanje stopničastih gozdnih robov, ptičje hišice, ohranjanje starega drevja v okolici

3.9 Pojasnite, kako podpirate lokalno skupnost oziroma lokalne znamenitosti:

- z ozaveščanjem javnosti o pomenu, varovanju in ohranjanju kulturne dediščine
- donacije, priporočila gostom
- vključevanje v prireditve

3.10 Navedite, katere so po vašem mnenju potencialne posledice podnebnih sprememb za turizem v vaši destinaciji:

- neurja, ki poškodujejo cestno in drugo infrastrukturo, dvigovanje povprečne letne temperature ozračja, drastično nihanje padavin
- zmanjšanje obiska, dodatni stroški, nekonkurenčnost
- poplave

3. ŠTEVILČNE OCENE

Analiza tretjega dela vprašalnika je narejena na odgovorih 5 podjetij, 1 podjetje tega sklopa ni izpolnilo.

4.1 Kolikšen odstotek energije pridobivate iz obnovljivih virov energije?

- 40 % (2 podjetji) uporablja manj kot 10 % obnovljivih virov, kar kaže na še zelo nizko stopnjo prehoda na obnovljive vire.

- 40 % (2 podjetji) dosega razmeroma visok delež (med 50 in 75 %) energije iz obnovljivih virov, kar nakazuje pomemben napredek v trajnostnem poslovanju v določenih primerih.
- 20 % (1 podjetje) pa pridobiva več kot 75 % energije iz obnovljivih virov, kar je odlična praksa in kaže na celovito trajnostno usmerjenost.

4.2 Kolikšen odstotek blaga, hrane in pijač kupite pri lokalnih proizvajalcih?

- 60 % podjetij kupuje med 25 in 50 % svojega blaga, hrane in pijač od lokalnih proizvajalcev,
- 40 % podjetij pa dosega še višji delež in kupuje med 50 in 75 % lokalnih izdelkov.

4.3 Kolikšen odstotek storitev za vas opravljajo lokalni ponudniki?

- 40 % podjetij uporablja lokalne storitve v zelo nizkem deležu (do 25 %),
- 20 % podjetij se umešča v srednji razpon (50–75 %).
- 40 % podjetij pa dosega najvišji razpon uporabe lokalnih storitev (nad 75 %), kar pomeni, da v največji možni meri vključujejo lokalne izvajalce v svoje poslovanje,

4. DOSTOPNOST DO MERITEV

5. 1 Ali ste podatke o porabi energije pripravljeni deliti z nami in vas lahko naknadno kontaktiramo glede tega?

5.2 Ali ste podatke o porabi vode pripravljeni deliti z nami in vas lahko naknadno kontaktiramo glede tega?

Nobeno od anketiranih podjetij se ni strinjalo z delitvijo podatkov pri zgornjih dveh trditvah.

5. PODATKI O ANKETIRANIH

		1.3 Koliko ljudi zaposlujete prek leta?	
1.1 Označite prevladujočo dejavnost vašega podjetja	1.2 Koliko časa podjetje že opravlja prevladujočo dejavnost (v letih)?	redno zaposleni	začasno zaposleni
ponudnik rekreacije na prostem	29	1	10
kulturna dediščina	12	1	0
nastanitve	0	0	1
kmetija	3	1	0
nastanitve	4	0	0
gostinstvo	7	12	0